

beretning angående spørgsmål om indenrigsministerens beregningsmåde vedrørende udvælgelse af socialistisk folkepartis valgte kandidat i Søndre storkreds ved folketingsvalget den 8. december 1981 (blad 580). I denne beretning har et flertal af udvalgets medlemmer udtalt (pkt. 19):

»Det er ifølge grundloven (grundlovens § 33) folketingets selv, der afgør gyldigheden af sine medlemmers valg, og dette skete ved folketingets beslutning af 22. december 1982, hvorved K. Rahbæk Møller blev godkendt som medlem af folketinget.

I denne beslutning indgik også en godkendelse af de af indenrigsministeren foretagne beregninger og opgørelser af valget, der var fremsendt til folketinget med ministerens skrivelse af 21. december 1981 og derefter havde været til rådighed for det foreløbige udvalg til prøvelse af valgene, et materiale, der også omfattede den beregning, der førte til, at ministeren anså K. Rahbæk Møller som valgt til medlem af folketinget for socialistisk folkeparti i Søndre storkreds.

Denne beregning og de under møderne i det foreløbige udvalg fremkomne oplysninger er under arbejdet i det stående udvalg til valgs prøvelse som foran nævnt blevet suppleret med en lang række yderligere oplysninger fra indenrigsministeren.

Flertallet kan herefter tilslutte sig den af indenrigsministeren anlagte fortolkning af valgloven, en fortolkning, som man i øvrigt finder bedst stemmende med de hensyn, der ligger bag tanken med anvendelse af partilisteopstilling.«

Et mindretal inden for flertallet beklager dog at have konstateret

»at den af indenrigsministeren den 22. december 1981 afgivne redegørelse i folketinget vedrørende opgørelsespraksis har været ufuldstændig. Mindretallet finder imidlertid ikke, at det af de senere fremkomne oplysninger med klarhed fremgår, at indenrigsministerens fortolkning af valgloven er urigtig, og mindretallet mener derfor, at godkendelsen af Kjeld Rahbæk Møllers valg bør oprettholdes.«

4. I den anledning skal justitsministeriet udtale:

Ifølge grundlovens § 33 afgør folketingets selv gyldigheden af sine medlemmers valg.

Folketingets afgørelse af valgenes gyldighed er en judiciel akt, og folketinget er ved afgørelsen heraf bundet af gældende ret, herunder bestemmelserne i valgloven.

Om udøvelsen af denne beføjelse anfører Alf Ross: Dansk Statsforfatningsret I (3. udg. ved Ole Espersen) side 307:

»Den myndighed der ved grundloven er tillagt folketinget er en judiciel myndighed. Afgørelsen er altså ikke vilkårlig, men træffes i henhold til lovgivningen og almindelige retsgrundsætninger. Lovgiveren er derfor ikke afskåret fra med bindende virkning for folketinget at lovgive om ugyldighedsspørgsmålet, d.v.s. bestemme hvilke mangler ved valgene der skal have ugyldighedsvirkning. Valgloven har imidlertid – i modsætning f.eks. til den norske – ikke givet regler herom. Da der heller ikke af almindelige retsgrundsætninger kan udledes præcise direktiver har folketinget betydelig skønsmessig frihed ved afgørelsen af ugyldighedsspørgsmålet.

Den myndighed der ved grundloven er tillagt folketinget er alene en myndighed til at afgøre om medlemmerne er gyldigt valgt eller ej, ikke til at bestemme hvad der videre skal ske som følge af at et valg underkendes som ugyldigt. Valgloven har dog tillagt folketinget videregående myndighed i så henseende, jfr. det følgende.«

Poul Andersen: Dansk Statsforfatningsret (1954) side 266 f. anfører:

»Under Rigsdagsforhandlinger om Valgprøvelse er det ofte blevet udtalt, at Tingene er suveræne i denne Funktion. Dette er for saa vidt rigtigt, som Folketingets (tidligere Tingenes) Afgørelser er endelige baade i Forhold til Domstolene og andre Myndigheder. Men Folketinget er bundet af gældende Ret. Det kan saaledes ikke efter Forgodtbefindende forkaste Valget af en Person, som anses for uværdig eller uegnet til at have Sæde i Folketinget.«

Spørgsmålet om, hvilke mangler ved valgene der skal have ugyldighedsvirkning, er som anført ovenfor ikke nærmere reguleret i grundloven eller valgloven.

Med hensyn til adgangen til for folketinget at tage en allerede meddelt godkendelse af et medlem tilbage anfører Poul Andersen a.st. side 277 f.:

»Gr. § 32, 6. Stk. bestemmer, at hvis et Medlem af Folketinget mister sin Valgbar-